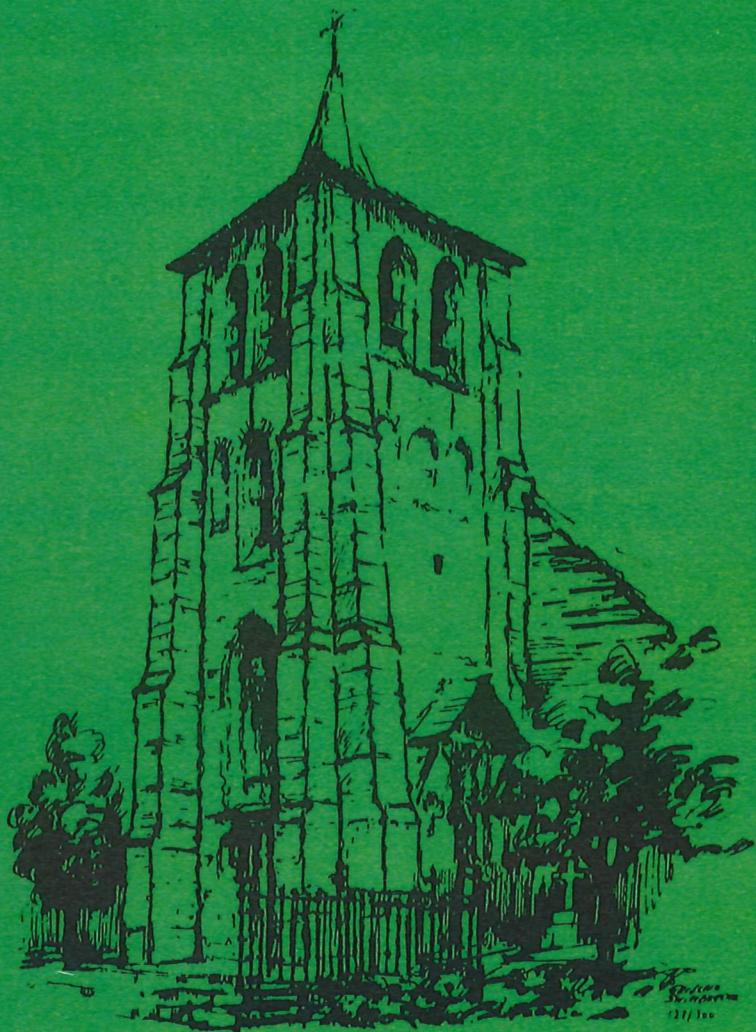

ZILLEGHEM

Verantw. Uitgever: Jules Pollet, Engelstraat 2 Aartrijke

SEPTEMBER 1994 - 15de JAARGANG Nr 3
DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT

ZILLEGHEM

HANDELINGEN VAN DE KRING
VOOR HEEMKUNDE EN GESCHIEDENIS
"PASTOOR RONSE"

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT

I N H O U D

		pag.
Pollet Jules	<i>Oorlogsschade 1914-1918 in Zedelgem</i>	83
Cappon Géry	<i>De Ommeloper en het plan naar P.C. Popp 4de Begin</i>	96
Arnou Patrick	<i>Een nieuw gemeentehuis in het oude kosterhuis</i>	103

SEPTEMBER 1994 : 15de JAARGANG Nr 3

REDACTIE EN BEHEER

Jules Pollet	Engelstraat 2 Aartrijke
Patrick Arnou	B.J. Lievensstraat 12 Zedelgem
Géry Cappon	Patrijzenhoek 9 Zedelgem
Victor Deceuninck	Groenestraat 29 Zedelgem
Filip Demeyer	Aartrijksestraat 18 Aartrijke
Michel Demeyer	Aartrijksestraat 13 Aartrijke
Bertrand Denys	Klaprozenlaan 13 Loppem

Lidmaatschap: 250 F

Rek. 001-0771018-41 of 738-1172056-27

Heemkundige Kring "Pastoor Ronse"

Zedelgem

Studies verschenen in "Zilleghem" of uittreksels daarvan, mogen niet gebruikt noch aangehaald worden zonder te verwijzen naar dit tijdschrift en de auteur.

Ieder auteur is verantwoordelijk voor de inhoud van zijn artikels.

Verantw. Uitgever: Jules Pollet, Engelstraat 2, 8211 Aartrijke

OORLOGSSCHADE 1914 - 1918 IN ZEDELGEM

JH Jules Pollet

5/7/1920

14/11/94

Op de gemeenteraadszitting van 22 november 1918 werd Leon Baert aangesteld om de opnamen te doen van de oorlogsschade te Zedelgem. (1)

Dit dossier moest worden opgemaakt om dan achteraf vanwege de regering vergoeding te bekomen voor de onder de oorlog geleden schade.

Alvorens echter vergoeding te kunnen bekomen moest dit oorlogsschadedossier nog nagezien en gecontroleerd worden door een commissaris, door de regering aangesteld. Dit nazicht en onderzoek gebeurde eerst in 1925. Om iets te krijgen moet men veel geduld hebben.

Op 7 januari 1925 werd Alfons Maertens, licentiaat in handelswetenschappen, expert rekenplichtige, 10 Van Eyckplaats te Brugge, door staatscommissaris Etienne Van Houtryve belast met het onderzoek van de door de gemeente Zedelgem aangevraagde oorlogsschade.

De gemeente Zedelgem gaf op als oorlogsschade:

1. voor allerhande opgelegde betalingen tijdens de bezetting:	210.952,34 fr.
2. voor herstelling der wegen van het dorp:	30.993,35 fr.
Dus samen:	241.945,69 fr.

In het verslag van de gemeenteraadszitting van 22 november 1918 geeft secretaris H. Vyncke op als oorlogslasten: 262.800 fr. (2)

Verder zullen we zien dat in het onderzochte dossier van de oorlogsschade nog een andere som voorkomt: 215.415,49 fr.

Historiek van de bezetting.

Alvorens aan zijn onderzoek te beginnen, geeft Alfons Maertens een korte uiteenzetting over de toestand der gemeente onder de oorlog. (3)

Een blik op de kaart van West-Vlaanderen is voldoende om in te zien dat Zedelgem door zijn ligging en door de gemakkelijke verbinding met het front en het achterland, zowel via de gewone wegen als spoorwegen en buurtspoorwegen, noodzakelijk in grote mate aan de lasten van de bezetting het hoofd te bieden had. De tram leidt in rechte lijn naar Leke en vandaar naar Diksmuide; het spoor naar het meer zuidelijk gedeelte van het front. Zedelgem lag praktisch op de grens van de gemeenten die nog bewoonbaar waren. Zo begrijp ik de verklaringen van de vertegenwoordigers van de gemeente dat Zedelgem op zijn grondgebied, waartoe toen ook nog Veldegem behoorde, op zekere ogenblikken wel 10.000 Duitse manschappen gehuisvest had.

Het Zedelgems grondgebied, 2.553 ha groot, had een gemiddelde bevolking van nauwelijks 5.600 inwoners, gehuisvest in nog geen 1.000 woningen. Dit betrekkelijk klein aantal inwoners voor zo'n groot grondgebied, moest noodzakelijk de last voor de gemeente vergroten. Als bewijs van de zware last van de bezetting heb ik een geschreven bevel ingezien, waaruit blijkt dat de bewoners soms niet het recht hadden om in een bed te slapen. (4)

De Duitsers vielen de gemeente binnen in oktober 1914. Ze richtten er een kommandantur op in het ledig staande buitengoed van Mr. Casier - nu gebruikt door de Belgische gendarmerie. In 1916 werd een tweede kommandantur opgericht te Veldegem in het huis van een zekere Van Tomme.

Op het grondgebied van de gemeente werden een 100-tal barakken opgericht, overal verspreid, rond het station, de kern van het dorp, aan de Diksmuidse heerweg enz. waarin mannen, paarden en munitie werden ondergebracht. een barak achter het gemeentehuis, de gemeenteschool en de Broedersschool werden als lazaret ingericht. De andere huizen, de kerk en de Zustersschool lagen soms vol soldaten.

In 1917 werden op een aantal weiden de bomen geveld en de grond genivelleerd tot het inrichten van een vliegplein voor noodlandingen.

Vanaf 1916 bestond een deel der bezetting uit Duitse gekwetsten, die er werden gedrield. Een Casino (aan het station) en een bioscoop (op het dorp) werden ingericht. Het belang van de bezetting blijkt ook nog uit het feit dat de Duitsers in 1918 een nieuw gebouw optrokken voor hun bioscoop.

Vanaf het begin van de bezetting werd de fabriek van Mr. L. Claeys in beslag genomen en gebruikt als reparatiewerkhuis voor hun kanonnen en oorlogstuig. Van daaruit werd over de gemeente de elektrische verlichting aangelegd voor de gebouwen door de Duitsers betrokken. Twee elektrische centrales werden ingericht, de ene aan Zuidwege, de andere in de brouwerij De Meulenaere (dorp). Vóór hun vertrek deden de Duitsers deze centrales springen. Een badinrichting werd in de brouwerij ingericht als "Entlausungstelle" voor de soldaten die verwilderd van het front

kwamen.

Ook de bossen, die aan de uitkanten van de gemeente stonden, vielen ten prooi aan de Duitse "Bau-Abteilung". Even voorbij het station, langs de steenweg op Ruddervoorde, werd een zagerij ingericht voor het zagen en korten van hout voor het front. Aan de noordkant van de gemeente, in de bossen van Van Ockerhout, L. Coppieters en Ruffo de Boneval, Van Nieuwenhuysse en de Burgerlijke Godshuizen van Brugge, werd een branderij ingericht om van hout houtskool te maken voor het front. Deze verscheidene militaire inrichtingen moesten reeds een bestendige bezetting van belang meebrengen, waarbij troepenafdelingen op rust of ingekwartierde eerste reserven voor het front dienen gevoegd.

Vanaf oktober 1914 moesten de vertegenwoordigers van de gemeente afrekenen met de moeilijkheden die de wilde rekvisities meebrachten.

In het begin trad de gemeente-onderwijzer op als zaakgelastigde en tolk tot de moeilijkheden voor hem te groot werden. Sedert oktober 1914 had een zekere Van den Broucke zich op de gemeente gevestigd na zijn vlucht voor de Duitsers vanuit Mechelen. Deze vluchteling was enkele vreemde talen machtig o.a. Duits. Op hem deed de gemeente een beroep en in het begin van 1915 werd hij door de gemeente officieel aangesteld als tussenpersoon tussen kommandantur en gemeente-overheid. Om de veertien dagen bracht hij verslag uit over wat voorbij was en besprak de te nemen maatregelen voor de volgende veertien dagen.

In 1918 werd Van den Broucke door de Duitsers als tussenpersoon afgewezen en van dan af trad de gemeente-ontvanger Cools op als vertegenwoordiger der gemeente. Van mei 1917 reeds

waren de Duitsers van plan Van den Broucke de laan uit te sturen.

Een regelmatige Duitse rekwisitiedienst bestond niet te Zedelgem. Alle bevelen werden vanuit de kommandantur mondeling gedaan aan Van den Broucke, die nadien de rekeningen voorlegde aan de kommandantur voor onderzoek. Zo dragen veel facturen de officiële tekens van dit Duitse onderzoek. De kommandantur was volledig baas op de gemeente. De secretaris en de ontvanger hebben mij verklaard dat wie het aandurfde een Duits rekwisitiebiljet te vragen, met bedreigingen werd afgewezen.

Uitzondering werd gemaakt voor de levering van kolen. Deze werden gewettigd door Duitse bons. De kommandantur stond erop dat de bevelen direct werden uitgevoerd, wat blijkt uit een Duits stuk van mei 1917 waardoor 34 ingezetenen verantwoordelijk werden gesteld voor het niet terstond uitvoeren van de Duitse bevelen. (5)

Er valt op te merken dat vanaf 15 januari 1915 de Duitsers alle levensmiddelen die ze bij de landbouwers opeisten, terugbetaalden; wat vóór 15 januari 1915 niet gebeurde.

De beginselen volgens welke ik mij moet richten om te weten welke aangevraagde bedragen in aanmerking mogen worden genomen om als oorlogsschade erkend te worden, zijn vervat in art. 2 van de samengevoegde wetten van 10 mei 1919 en van 6 september 1921. Het zijn:

1. De schade moet voortkomen uit het rechtstreeks nadeel, veroorzaakt door maatregelen of daden naar aanleiding van de oorlog en niet alleen voortkomend uit de omstandigheden

van de oorlog.

- Bewijzen van rechtstreekse schade moet blijken uit rekwisitiebiljetten, gehecht aan de betaalde rekeningen, of uit de Duitse aantekeningen op deze rekeningen zelf.

2. De schade moet zeker en stoffelijk zijn.

- Bewijzen der stoffelijke schade moeten steunen op de werkelijke uitgave door de gemeentekas gedaan, gewettigd door een geloofwaardig betalingsbewijs en waarvan nota in de gemeenterekeningen.

We laten nu, per jaar, de uitgaven volgen door de gemeente gedaan en door haar aanzien als oorlogsschade. We voegen erbij wat door A. Maertens als oorlogsschade werd aanvaard en wat werd afgewezen.

Uitgaven 1914 en 1915.

1. Leveringen aan de bezettingstroepen: 7.187,94 F

Te Zedelgem, zoals in alle gemeenten van het operatie-gebied, werden voedingsmiddelen opgeëist, gedurende de hele tijd der bezetting. Eerst vanaf 15 januari 1915 betaalden de Duitsers de opgeëiste voedingswaren. De opeisingen van oktober 1914 tot 15 januari 1915 betroffen vooral boter, melk, aardappelen, brood, kippen, hooi en stro.

- bv. - op 30 oktober 1914: 2000 kg hooi;
- op 7 november 1914: boter, melk, sigaren;
- vanaf 4 december 1914: dagelijks 5 kg boter te leveren te Aartrijke;
- op 28 december 1914: stof voor strozakken (bedden);

- op 8 januari 1915: hooi en stro;
- op 12 januari 1915: 5.500 kg aardappelen.

Werd als oorlogsschade aanvaard: 5.183,54 F

2. Reiskosten en vergoeding voor Van den Broucke: 200,00 F
- niet aanvaard.
3. Door Duitsers niet betaalde rekeningen na 15 januari 1915:
- als oorlogsschade aanvaard: 216,35 F
4. Boete voor het vinden van een geweer:
- niet aanvaard: 3.750,00 F
5. Betalingen gedaan door de secretaris: 1.460,95 F
Alleen opgeëiste sigaren, brood, boter, petroleum en beddegoed, geleverd bij het begin van de bezetting werd aanvaard: 1.018,90 F
6. Onbetaalde leveringen te St.-Kruis: 224,01 F
Vóór de oorlog was er in St.-Kruis een foerage-magazijn voor de Belgische legerafdeling in garnizoen te Brugge. Door de Duitsers werd dit magazijn ingericht als algemene opslagplaats voor opgeëiste levensmiddelen en foerage, die vandaar uit over hun troepen werden verdeeld. Ook Zedelgemse landbouwers leverden daar hooi, stro, aardappelen enz. Deze leveringen betaalden de Duitsers voor een bedrag van 6.194,40 F, maar 224,01 F werd niet betaald en dit alleen werd aanvaard als oorlogsschade.

Voor 1914 - 1915	werd gevraagd:	13.039,25 F
	werd aanvaard:	6.642,80 F

Uitgaven 1916.

Vergoedingen aan

1. J. Van den Broucke: 1.500 F

2. H. Vande Zande voor politiedienst: 426 F
3. C. Hatse voor afleveren van paspoorten: 125 F
- werden niet aanvaard.
4. Levering aan bezettingstroepen: 9.745,91 F o.a. voor brandstof, carbure voor verlichting, 34 dekens, kookinstelling, vensterglas.
Werd aanvaard als oorlogsschade: 4.405,54 F
5. Onderhoudskosten voor opgesloten: 381,82 F
- werd niet aanvaard.
6. Intresten op leningen: 202,50 F
- werd niet aanvaard.

In 1916	werd gevraagd:	12.381,23 F
	werd aanvaard:	4.405,54 F

Uitgaven 1917.

1. Boete voor tramongeval: 6.250 F.

De gemeente werd aansprakelijk gesteld voor de ontsporing van een buurttram. Deze vervoerde opgeëiste werklieden. Enkel van hen werden gekwetst. Dit ongeval gebeurde door het overtrekken van een wissel, wat echter niet bewezen werd. Zo gaat het hier om een geldopeising ten nadele van de gemeentekas. De beslissing over het aanvaarden van dit bedrag wordt voorbehouden.

2. Intresten op geleende sommen: 800 F
- niet aanvaard.
3. Onderhoudskosten van opgesloten: 403,75 F
- niet aanvaard.
4. Vergoeding aan Van den Broucke: 1.500 F
- niet aanvaard.
5. Betalingen voor leveringen aan bezettingstroepen:
36.670,49 F.

Het gaat hier om lonen, uitbetaald aan werklieden die moesten werken aan de elektrische inrichtingen op de gemeente, aan het inrichten van de "Casino" e.a. Alsook lonen betaald aan werkvrouwen tewerkgesteld in de kommandantur, Casino, gendarmerie e.a. Als voorbeelden vermelden we:

- 18 januari 1917: opeising van arbeiders.
- 31 januari 1917: opeising van werkvrouwen.
- 16 maart 1917: opeising van kolen voor de kommandantur.
- 20 april 1917: opeising van kookvrouw en drie helpers.
- 5 juli 1917: opeising van allerhande menageerief.

In 1917	werd gevraagd:	45.624,24 F
	werd aanvaard:	28.538,47 F

Uitgaven 1918.

1. Werden niet aanvaard:

- Intresten op geleend geld: 2.340,00 F
- Onderhoudskosten van opgesloten vrouwen te Brugge: 416,50 F
- Loon aan Van de Sande voor politiediensten: 637,00 F
- Loon aan Jonckheere voor politiediensten: 67,50 F
- Onderhoudskosten bedelaarsgesticht Brugge: 1.551,27 F
- Loon aan Vanhaverbeke voor schrijfwerk: 70,00 F
- Loon aan Van den Broucke en Baert: 1.200,00 F

2. Betalingen voor leveringen van haver en rogge: 17.916,27 F Betalingen voor leveringen van bieten en stro: 6.640,02 F

Deze sommen, samen 24.556,29 F, moesten door de Duitsers worden betaald aan de landbouwers voor de door hen geleverde haver, rogge, bieten en stro. De Duitsers echter hielden deze som achter als betaling van door hen geleverde brandstoffen eind 1917

- begin 1918. Zo moest de ontvanger geld nemen uit de gemeentekas om de landbouwers uit te betalen. In feite is deze uitgave dus niet voor leveringen van voedsel en voeder, maar wel voor geleverde kolen.

- Werd aanvaard: 24.525,00 F

3. Inkartieringskosten: 69.622,40 F.

Het gaat hier om betalingen aan werkvolk dat door de Duitsers werd te werk gesteld in de kommandantur, voor inrichting en onderhoud van de elektriciteitscentrales en -leidingen, voor onderhoud van de kwartieren, voor het inrichten der kommandantur te Veldegem, voor de "Baden-anstalt" enz.

Hiervan werd aanvaard: 58.111,83 F

4. Inkwartieringskosten: 24.803,10 F

Deze uitgave... "vindt zijn oorzaak in het feit dat eind december 1917 eene speciale kommandanture op het gehucht Veldegem werd ingericht (...) en dat de kosten der inrichting moesten betaald worden door de gemeentekas van Zedelghem".

Werd aanvaard: 17.664,83 F

5. Betalingen van kolen door de Duitsers geleverd: 4.77,50 F

Het gaat hier om kolen aan de Duitse kwartieren geleverd en door de gemeente betaald. Ook aan enkele inwoners werden kolen verkocht.

Werd aanvaard: 4.777,50 F

6. Herstellingswerken aan de kerk van Veldegem: 3.300,37 F

Alvorens de plaats te ruimen eind 1918 brachten de Duitsers door dynamitering grote schade toe aan de kerktoren, de daken en de vensterramen van de kerk en aan de daarbij gelegen pastorie.

Om de kerk weer bruikbaar te maken liet de gemeente Zedelgem direct de nodige voorlopige werken uitvoeren om de kerk weer in

het droge te brengen: opruimen van puin, dichtmaken van de openingen bij middel van hout en teerpapier en klein metselwerk. Deze herstellingen werden uitgevoerd door Verbeure, Coudens en Van Dierendonck.

De aanbesteding voor volledig herstel had plaats in 1924 door de zorgen van de nieuwe gemeente Veldegem.

Werd aanvaard: 3.300,37 F

Voor 1918	werd gevraagd:	133.341,93 F
	werd aanvaard:	108.379,53 F

Uitgaven 1919.

1. Voortzetting van de herstelwerken aan kerk en pastorie te Veldegem:

- aan Duysburg e.a.: 2.505,72 F
- aan Vermeersch e.a.: 1.324,45 F - samen: 3.830,17 F.

In hoofdzaak gaat het om insteken van glas in deze gebouwen en 300,85 F ereloon aan bouwmeester Depauw.

- Wordt aanvaard: 3.710,17 F.

2. - Herstellen van duikers enz. door Verkeyn in juni en juli 1918: 558,60 F.

- Maken van een houten brug met het doel overtocht te geven aan de Belgische troepen. (De vroegere brug was door de Duitsers vernield): 195 F.

- Enkel 195 F werd aanvaard als oorlogsschade.

3. Herstellingen aan de wegen: 1.603,82 F

- Niet aanvaard, omdat de gemeente toelagen genoot vanwege de provincie.

4. Intresten geleende kapitalen: 4.841,25 F

- Niet aanvaard.

Voor 1919	werd gevraagd:	11.028,84 F
	werd aanvaard:	3.905,17 F

Zo werd in totaal van 1914 tot 1919 als oorlogsschade aangevraagd: 215.415,49 F waarvan slechts 151.871,51 F als dusdanig werd aanvaard.

Die 151.871,51 F, waarin de leveringen van kolen aan de Duitsers bevat zijn, moet verhoogd worden met 7.500 F, die Zedelgem betaalde voor haar deelneming in de stichting der Kolen-centrale te Brugge in 1917.

Zo wordt het totaal: 159.371,51 F.

Hiervan moet worden afgetrokken de kolen door de gemeente verkocht aan ingezetenen van Zedelgem en ook 4.000 kg aan de gemeente Loppem voor 280 F.

Deze verkoop liep op tot 20.961,86 F en zo wordt het totale bedrag der oorlogsschade: 159.371,51 - 20.961,86 =

138.409,65 F.

In deze som komt geen enkele vergoeding voor aan de inwoners, wegens inkwartiering van troepen en paarden. Is ook niet begrepen de 6.250 F als boete opgelegd voor het tramongeval in 1917, waarvan de gemeente de schuld betwist. En wat de gemeentewegenis aangaat, acht A. Maertens zich niet in staat uitspraak te doen; daarvoor is er een deskundige in wegeniswerken vereist.

A. Maertens besluit zijn verslag met de woorden: "... en ik sluit dit verslag. Brugge, den 24 Februarie 1925."

(w.g.) Alf. Maertens.

BRONNEN:

Alles in deze bijdrage steunt op het deskundig verslag van de oorlogsschade der gemeente Zedelgem. Ik dank de heer Carlos Depicre, Brugge, die mij dit stuk heeft geschonken.

- (1) ZILLEGHEM 1994 p. 19 - De datum 28 november 1918 die aldaar opgegeven wordt als datum waarop die gemeenteraadszitting werd gehouden, is fout.
- (2) Zie (1)
- (3) De historiek van de bezetting vinden we in het deskundig verslag. Taal en stijl echter van A. Maertens hebben we enigszins aangepast aan onze eigene hedendaagse taal.
- (4) ZILLEGHEM 1993 p. 125.
- (5) ZILLEGHEM 1993 p. 136-137.

DE OMMELOPER EN HET PLAN NAAR P.C. POPP
4de Begin

Géry CAPPON

*Beginnende zuut jegens over het leste voorschreven par-
cheel, zuutwaert over de voorschreven Pleynestraete ande
noortzyde, de beke half hiertoe gemeten ande zuutzyde;
streckende metten oosthende veurghemeens an tlant dat in
Loppem gemeten is ende metten westhende ande Zegge-
brouckstraete, ende is het begin daer dhofstede van Jac-
ques Lanoye ende een deel vande hofstede van Andries
Vandekynderen in staen. van den noortoosthouck in:*

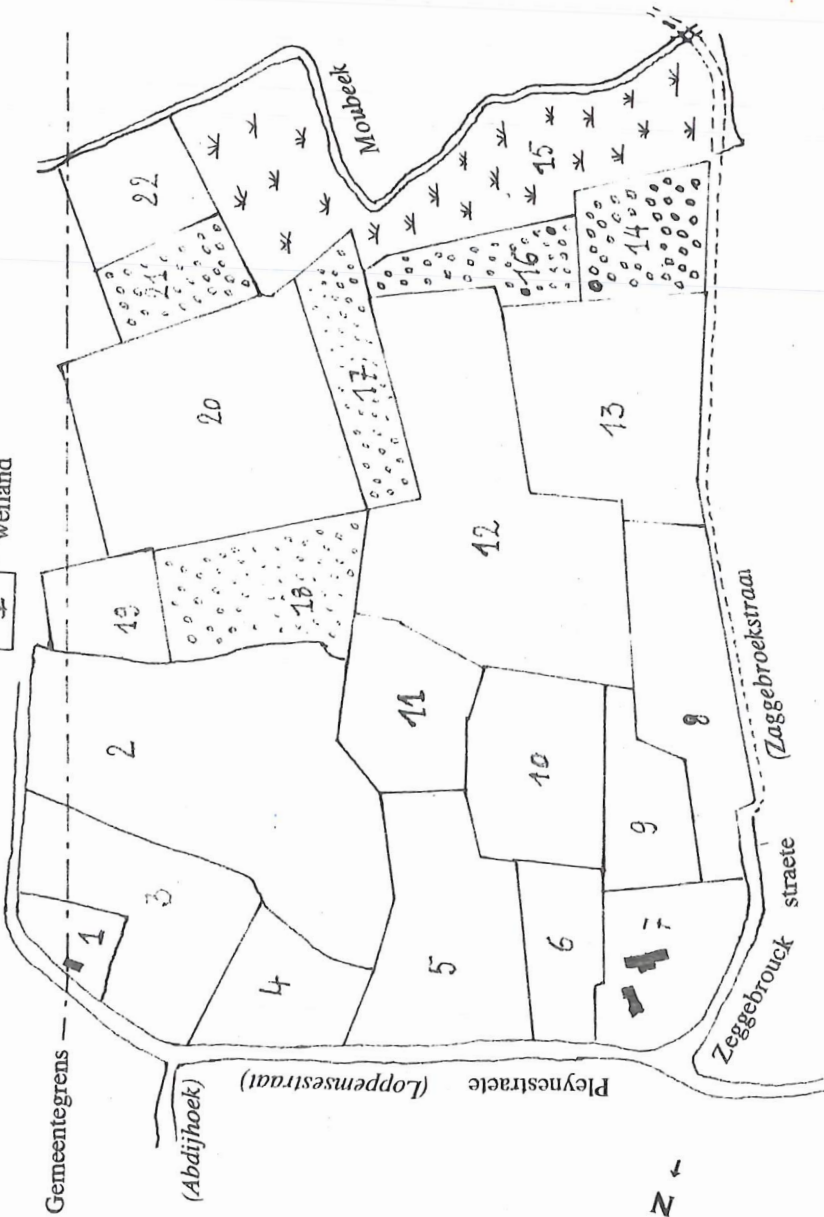
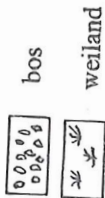
Art	Nrs Popp-kaart	Werk. Opp.	Geta- xeerde opp.	Identificatie	Eigenaar in 1674	Bewoner of gebruiker in 1674
1	733	0-1-15	0-0-52	land met een huisje op het noordeinde	Andries Vandekynderen	Symoen Maene
2	736	4-1-38	2-1-15	land met toponiem "den Pittynck"	Mevr Van Caprijcke	Frans Denys
3	727-735- 732	1-2-10	0-2-85	land	Octaviaen Van Morisse	Paulus Seye
4	726	1-1-64	0-2-64	land	liberi Jacob Lievens	liberi Jacob Lievens
5	725	2-2-34	1-1-95	land	Jacques Lanoye	Jacques Lanoye
6	724	1-2-39	1-0-2	land	dhoirs Jacob Lie- vens	dhoirs Jacob Lievens
7	718-720- 722	1-1-4	0-2-29	land + hofstede	Jacques Lanoye	Jacques Lanoye
8	711 + W. deel 716	2-0-30	1-0-63	land met toponiem "de Vlogge"	dhoirs Jacob Lievens	dhoirs Jacob Lievens

9	deel 716 palend a/d hofstede	0-1-82	0-1-10	land	Jan Lievens	Jacques Lanoye
10	rest 716	2-1-22	1-0-57	land met toponiem "den Hemlynck"	Jacques Lanoye	Jacques Lanoye
11	715	1-1-12	0-2-20	land	Jacques Lanoye en Pieter Kint	Jacques Lanoye
12	712-713- 709	8-0-93	4-1-75	land	Jacques Lanoye	Jacques Lanoye
13	710-710bis	2-2-74	1-1-73	land met toponiem "de Eeckelrie"	Jan Lievens	Jan Lievens
14	705	0-2-87	0-1-0	bosgrond	Jo' Boudewijn de Schietere	Jo' Boudewijn de Schietere
15	704-706- 743-745	3-1-70	1-0-96	weiland met toponiem "de Langhen Meersch"	Jo' Boudewijn de Schietere	Jo' Boudewijn de Schietere
16	707	1-0-0	0-1-65	bosgrond	Sebastiaen Strubbe	Sebastiaen Strubbe

17	708		1-0-80	0-2-20	bosgrond met toponiem "de Suutbusch"	Cathelijne Decnock	Cathelijne Decnock
18	714		1-0-0	0-1-65	bosgrond	Cornelis Decloet	Cornelis Decloet
19	737		1-2-66	0-2-92	land	Pieter Kint	Jacques Lanoye
20	740		2-2-12	1-1-30	land met toponiem "Sedelghem- stuck"	Pieter Kint	Pieter Kint
21	742		1-0-0	0-1-65	bosgrond met toponiem "Sedelghem- busch"	Pieter Kint	Pieter Kint
22	746		0-2-0	0-1-10	land	Pieter Kint	Pieter Kint

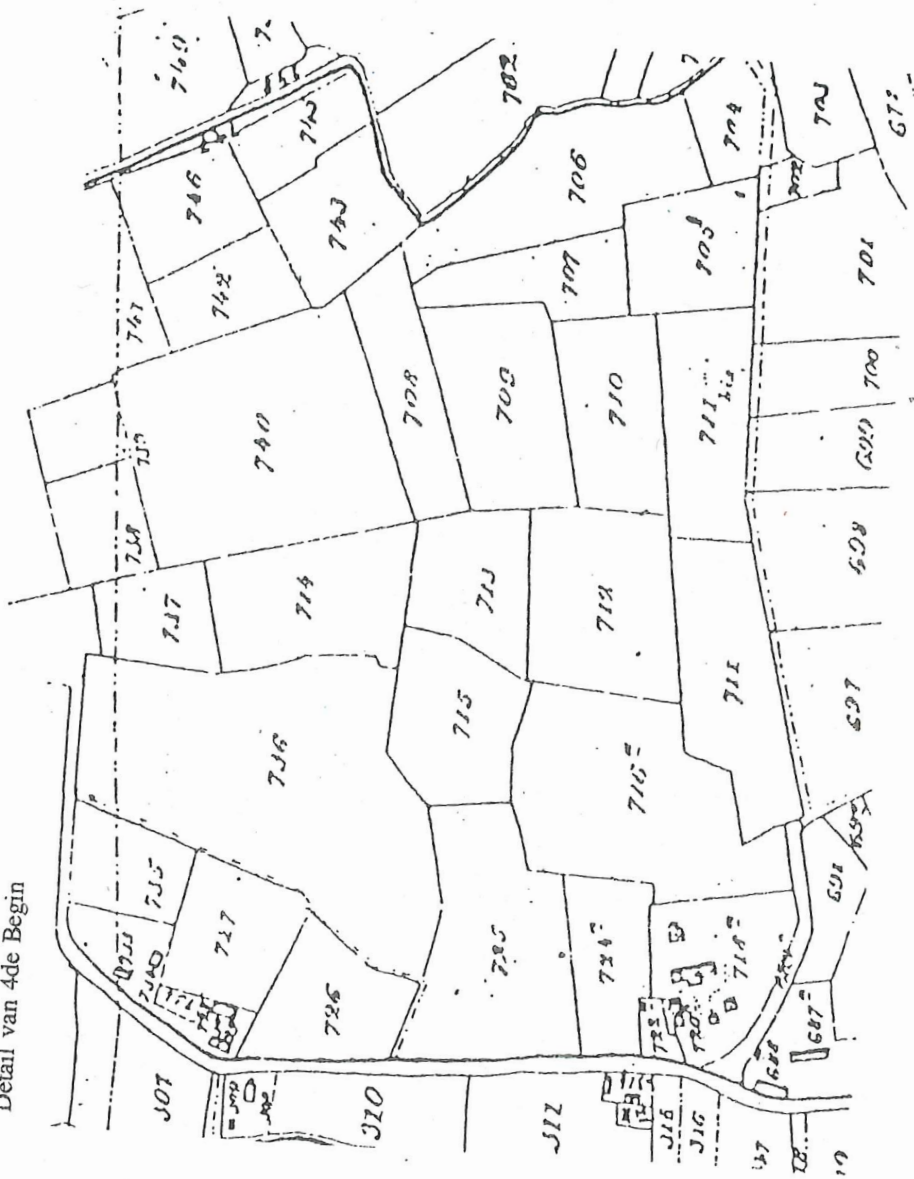
**KAART BIJ DE OMMELOPER 1674
RECONSTRUCTIE**

4de Begin

AGARI VAN ZEDELIGEM NAAR
P.C. POPP

Detail van 4de Begin

AANVULLING

1. De totale oppervlakte bedraagt 45-2-33. De taxatieoppervlakte bedraagt 23-0-89. Dit is 50,89 % van de werkelijke grootte. In vergelijking met het Eerste Begin is dit 10,59 % lager getaxeerd; met het Tweede Begin 1,17 % hoger.

2. Behuizing.

* Eén huis bewoond door Symoen MAENE (art. 1); later bewoond door Valentijn DE VRIESE (houkapper), gehuwd met Godelieve TAVEERNE (zie: J. POLLET, Volkstelling Zedelgem 1748 in "Zilleghem", 14de jg, nr. 3, pag. 91).

Noot: De grens Loppem-Zedelgem loopt door de "*halfve cavene*" van de woning!

* Eén hoeve bewoond door Jacques LANOYE (art. 7). Later (1754): 2/3 gebruikt door Pieter BUFFEL en 1/3 door de eigenaar Pieter DECNOCK.

3. Bijzonderste eigenaars:

* Jacques Lanoye

* Pieter Kint

* Jo^r Boudewijn de Schietere

* Mevr. Van Caprijcke

4. Procentuele verdeling van de grond:

land:	14-1-52	=	62,3 %
weiland:	3-1-70	=	15,3 %
bos:	5-0-67	=	22,4 %

EEN NIEUW GEMEENTEHUIS IN HET OUDE KOSTERSHUIS (1939-1940)

Patrick ARNOU

INLEIDING

In het gemeentearchief in Zedelgem bevindt zich een kleine bundel "Aankoop gemeentehuis 1940" (Z 57:506.11).

Hierin vinden we een aantal interessante gegevens omtrent de eerste plannen, die vanaf het einde van de dertiger jaren bestonden bij de Zedelgemse gemeente-overheid om een nieuw gemeentehuis tot stand te brengen in het centrum van de gemeente.

Uiteindelijk zouden deze plannen slechts een twintigtal jaren later volledig gerealiseerd worden, maar dan wel heel wat grootser dan aanvankelijk gedacht.

Het dossier is tevens interessant omdat het ook een aantal inlichtingen verschaft over de oude woonst van de kostersfamilie VYNCKE, die plaats zou moeten ruimen voor het nieuwe gemeentehuis.

Wij danken verder mevrouw Andrea Ongenaede en gemeententovanger Romain Vandenberghe voor de verstrekte aanvullende inlichtingen.

Mevrouw Ongenaede woonde als kind in een deel van het kostershuis, terwijl Romain Vandenberghe als jonge gemeentebediende in een ander deel heeft gewerkt.

Het Zedelgemse gemeentehuis (1881-1940).

Gedurende ongeveer zestig jaar was de Zedelgemse gemeente-administratie gevestigd in de onlangs gesloopte herberg van Louis Monbailliu langs de Groenestraat te Zedelgem (woning naast de St.-Leoschool en laatst bewoond door de gezusters Beernaert).

Uit de verslagen kunnen we afleiden dat de gemeenteraadszittingen zeker al in 1881 aldaar werden gehouden. De woning was trouwens allicht niet lang daarvoor nieuw gebouwd. De eigenaar van de woning, Louis Monbailliu, zou trouwens zelf ook in oktober 1887 verkozen worden als gemeenteraadslid.

Er was in deze ruime woning een speciale kamer voorzien voor de administratie van de gemeente. Deze kamer paalde onmiddellijk aan de gelagzaal en was ervan enkel gescheiden door een dubbele deur.

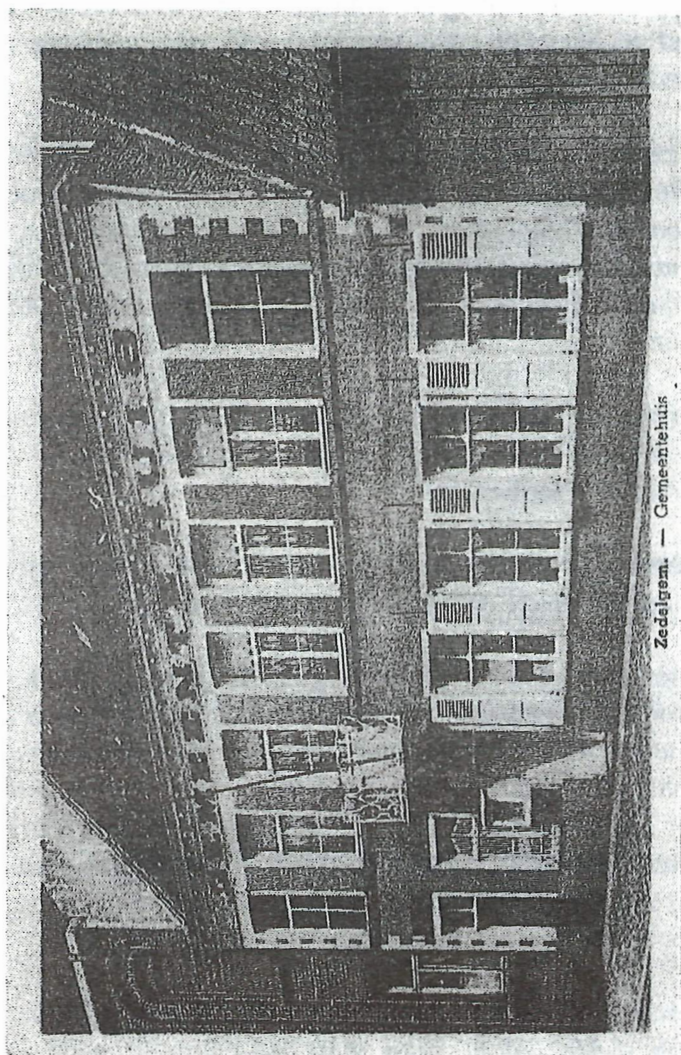
In 1880 volstond deze ene kamer ruimschoots voor de behoeften van de administratie van de gemeente.

Deze administratie stelde op dat moment niet zoveel voor.

Ze bestond voornamelijk uit vijf mensen, zijnde een gemeentesecretaris, een gemeenteontvanger, een ambtenaar van de burgerlijke stand en twee veldwachters. Alleen deze laatsten oefende een voltijdse bediening uit (één in Zedelgem en één in Veldegem).

De ambtenaar van de burgerlijke stand registreerde alleen geboorten, huwelijken en overlijdens, en de gemeenteontvanger zorgde voor het innen van de gemeentebelastingen en -taksen en voor het betalen van de rekeningen. Dit waren enkel bijberoepen.

Ook het ambt van gemeentesecretaris in Zedelgem was slechts een (beperkt) bijberoep. Tussen 1876 en 1908 werd dit uitgeoefend

Zedelgem. — Gemeentehuis.

De woning Monbailliu in de jaren dertig.

fend door Florimond Vanhove, een immobiliënmakelaar uit Brugge. Eerst kwam de gemeentesecretaris één dag, later twee dagen per week naar Zedelgem om alle bestuurlijke zaken van de gemeente af te handelen. Hij was trouwens ook nog gemeentesecretaris in Assebroek en in Sint-Joris-ten-Distel.

Naast het eigenlijk gemeentebestuur was er ook nog het armenbestuur. De administratie daarvan bleef wel beperkt tot een secretaris en een ontvanger, waarbij dit in Zedelgem dan nog lange tijd zo was geregeld dat de gemeentesecretaris en de gemeenteontvanger ook secretaris en ontvanger waren van het armenbestuur.

De omvang van de gemeentelijke administratie - zelfs in de meest brede zin - was dus zeer gering, en de ene kamer volstond ruimschoots om deze te herbergen.

In deze kamer waren alle lopende dossiers toen opgeborgen in één kast, waarvan enkel de gemeentesecretaris de sleutel had.

Sommige gemeenteraadsleden beklagden er zich dan ook over dat zij buiten de dagen van aanwezigheid van de secretaris geen enkel document over de gemeente konden inzien. Hun klachten vonden echter niet veel gehoor en een beslissing van de gemeenteraad van 29 december 1896, waarbij de gemeentesecretaris verplicht werd minstens vier dagen per week op de gemeente aanwezig te zijn, werd zelfs door de Bestendige Deputatie vernietigd.

Ook burgemeester Naeyaert stond toen trouwens niet achter deze beslissing en stelde dat er geen werk was om de gemeentesecretaris vier dagen per week bezig te houden.

Raadslid Edmond Deketelaere had daarop geantwoord dat "de

secretaris maar de knecht van de burgemeester en van de gemeente is, alhier maar te komen heeft en indien hij ledigen tijd bezit maar het kaartenspel te leeren heeft en eenen dag in de herbergen kan overbrengen zoo zij raadsleden soms doen"...

Gaandeweg zou in dit alles echter verandering komen en werden de taken van de gemeente meer omvattend en groeide ook het aantal te behandelen brieven en dossiers.

De gemeenteraad was bij de op rust stelling van de gemeentesecretaris Florimond Vanhove dan ook van oordeel dat er een eigen Zedelgemse gemeentesecretaris diende te komen die zich veel meer bezighield met de plaatselijke gemeentelijke administratie. Op 10 december 1908 werd aldus koster Honoré VYNCKE tot gemeentesecretaris verkozen.

De nieuwe gemeentesecretaris bleef zijn functie evenwel uitoefenen in de ene kamer van de woning Monbailliu, gelegen naast de gelagzaal. Deze ligging was niet altijd opportuun en meer en meer mensen beklaagden er zich over dat zij hun problemen of vragen dienden te bespreken juist naast de gelagzaal, waar zij trouwens eerst door moesten alvorens zij de gemeentesecretaris konden bereiken. Iedereen zag hen binnengaan en er werd uiteraard druk gepoogd een woord op te vangen of toch minstens te weten te komen waarover het ging...

Toch zou het tot het einde van dertiger jaren duren alvorens het gemeentebestuur plannen begon te maken voor een nieuw gemeentehuis, waar alleen nog de gemeentelijk administratie gehuisvest was en geen andere bezigheden meer plaatsvonden.

Intussen was Honoré Vyncke in 1931 als gemeentesecretaris vervangen door Cyriel Vanhaverbeke en was Joseph Berquin

burgemeester van Zedelgem geworden sinds 1933.

Plannen voor een nieuw gemeentehuis.

Aanleiding voor de nieuwe plannen was het feit dat meer en meer mensen het storend vonden om door een gelagzaal naar het kantoor van de gemeentesecretaris te moeten gaan.

In een brief van de gemeente Zedelgem aan de provinciale overheid van 22 oktober 1940 wordt dit zo samengevat:

"...hebben wij de eer U te melden dat ZEDELGEM tot nog toe steeds een lokaal betrok dienende als Gemeentehuis in eene HERBERG - door dewelke de bezoekers van het Gemeentesecretariaat steeds verplicht waren, langs de gelagzaal te komen, om het Secretariaat te bereiken.

"Aan deze mistoestand is een einde gesteld, door dat de Gemeente is overgegaan tot den aankoop van een HUIS hetwelk voorlopig iets is geschikt geworden, om er de diensten te regelen en dit vanaf begin NOVEMBER e.k., in afwachting dat zal kunnen overgegaan worden tot het bouwen van een geschikt GEMEENTEHUIS alwaar alle diensten zullen gegroepeerd worden."

De concrete gedachte om uit te zien naar een nieuw gemeentehuis bleek te zijn gerijpt bij burgemeester Berquin in de loop van 1939.

Hij was burgemeester geworden in 1933, nadat zijn lijst met vijf zetels tegen vier de gemeenteraadsverkiezingen van 9 oktober 1932 had gewonnen. Zijn betrachting was de gemeente te vernieuwen en aan te passen aan de "moderne tijd". Eén van zijn doelstellingen was een nieuw gemeentehuis te verwerven dat uitsluitend bestemd was voor de gemeentelijke administratie.

Daarbij was het de uiteindelijke bedoeling tot nieuwbouw over te gaan, maar eerst werd uitgekeken naar een bestaand pand dat men nog een tijdje verder kon gebruiken, om het dan te slopen en op die plaats een nieuw gemeentehuis op te richten.

Het te verwerven gebouw moest uiteraard in het centrum van de gemeente gelegen zijn.

Een geschikte gelegenheid deed zich voor toen een kleine woning op de toenmalige dorpsplaats kwam leeg te staan. Het ging om het huisje, eigendom van Aimé Vyncke, en tot kort daarvoor bewoond door Edmond Ongenaede en zijn gezin. Het lag waar zich nu ongeveer de toegangstrappen tot het huidige gemeentehuis bevinden. Dit huisje was het derde in een complex van vier aaneenpalende huizen, die eigendom waren van de kosterfamilie Vyncke. Al deze huizen zouden later trouwens verdwijnen ingevolge de bouw van het nieuwe Zedelgemse gemeentehuis, maar zover waren we lang nog niet. Op dat ogenblik had de gemeente enkel dit ene huisje op het oog.

Het kosterhuis Vyncke in Zedelgem.

Zoals reeds gezegd, maakte het door de gemeente beoogde huisje deel uit van een geheel van vier aaneenpalende woningen van de familie Vyncke. Het ging om drie lage oude huisjes en één woning met verdieping en dak, die pas veel later was gebouwd. De drie oude huisjes bestonden uit een eerste zeer kleine woning met enkel een deur en één venster langs de straat (verst van de kerk) en uit twee daaropvolgende woningen met elk een deur en drie vensters aan de straatzijde.

Op de voorgevel van de middelste woning toonden muurankers het jaartal 1786 aan. Dit laat toe aan te nemen dat althans dit

gedeelte van het pand dan was gebouwd. Oorspronkelijk werd het gebouw in zijn geheel bewoond door de kostersfamilie Vyncke zelf. Een deel van het pand was trouwens ook lange tijd in gebruik als school en zulks tot in 1846 een nieuwe gemeenteschool werd gebouwd langs de Joos Vereeckestraat.

Wij vermoeden dat tot dan het centrale gedeelte werd bewoond door de kostersfamilie, terwijl het gedeelte dat de gemeente in 1939 zocht aan te kopen, als school dienstig was.

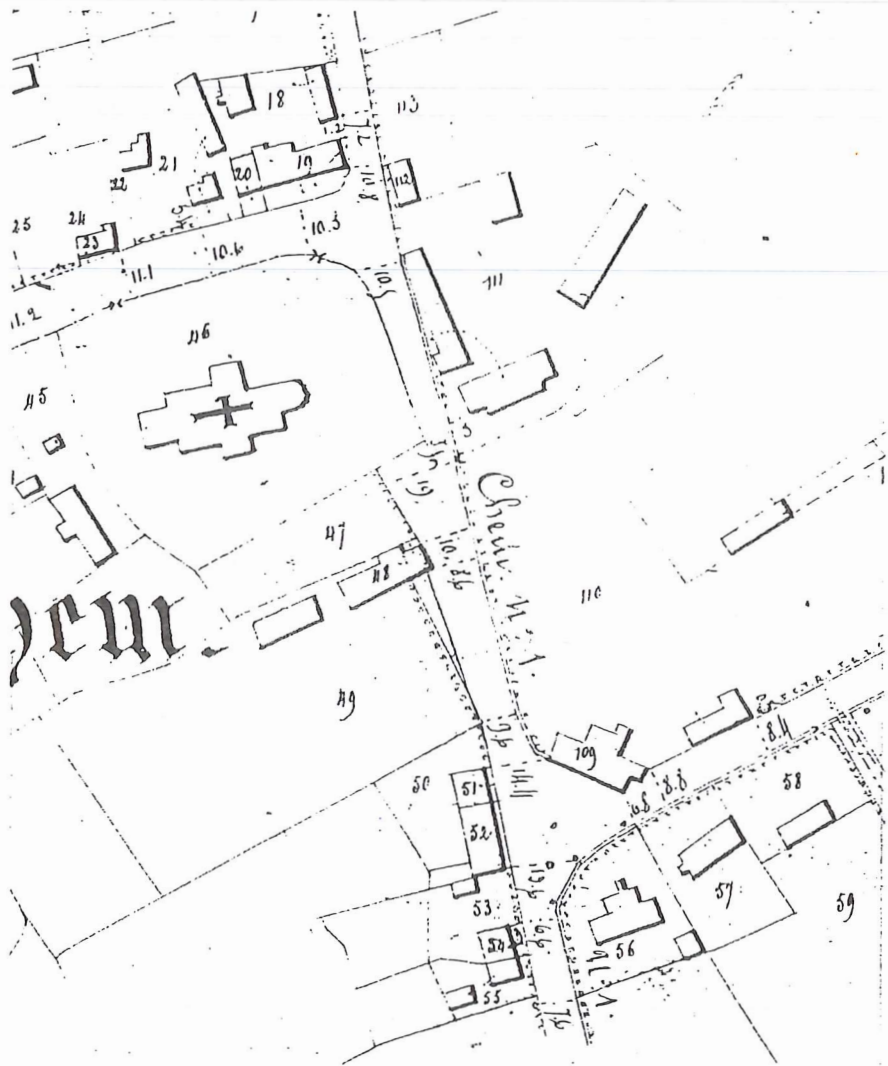
Allicht werd na het verhuizen van de school dit schoolgedeelte van het pand omgebouwd tot een tweede woning. Bij het opstellen van de eerste bevolkingsregisters in 1846 vinden we het pand in twee delen verdeeld, waarvan het eerste gedeelte (verst van de kerk) werd bewoond door koster August Vyncke zelf, en het andere deel werd betrokken door de 84-jarige Cathérine Vyncke, weduwe van Karel Missiaen.

Het was ook op de voutekamer van het eerste gedeelte dat op 12 februari 1850 Amaat Vyncke het levenslicht zag, later legendarisch geworden als Ratte Vyncke en één van de pioniers onder de missionarissen in Afrika.

Koster August Vyncke zou het eerste deel van het lange gebouw blijven bewonen tot aan zijn dood op 20 juni 1893.

Het tweede deel van het gebouw vinden we in 1856 bewoond door notaris Honoré Van Oost. Hij was toen juist te Zedelgem toegekomen en betrok het kleine huisje allicht als overgangswoning.

Nadat hij een andere woonst had gevonden, werd hij als bewoner opgevolgd door burgemeester Joseph Lievens, die na het huwelijk van zijn zoon Pieter, zijn hofstede met molen aan het jonggehuw-

Detail van de "Kaart van de buurtwegen". Toestand in 1844.

De huisjes "Vyncke" vinden we terug op nr. 51 en 52.

Nr 52 werd later gesplitst in twee woonsten.

Merk op dat van alle gebouwen die op het kaartje staan enkel het huisje op nr 58 nog overeind staat!

de koppel had overgelaten en met zijn vrouw en zijn ongehuwde zoon Louis kwam rentenieren op de dorpsplaats.

Burgemeester Lievens zou daar blijven wonen tot bij zijn overlijden op 18 februari 1883. Zijn zoon Louis bleef het huisje betrekken tot aan diens dood op 19 september 1903.

Intussen vinden we in de bevolkingsregisters van 1870 voor het eerst sporen van een splitsing van het eerste gedeelte in nogmaals twee woongelegenheden, zodat er drie woningen in totaal worden geteld.

De nieuw afgesplitste (heel kleine) woning wordt dan betrokken door Isabelle Pattyn, terwijl we in het centrale gedeelte nog steeds koster August Vyncke terugvinden en in de derde woning burgemeester Joseph Lievens.

Na Isabelle Pattyn werd het eerste kleine huisje tussen 1889 en 1893 betrokken door de pasgehuwde Honoré Vyncke, die klaarblijkelijk met zijn echtgenote afzonderlijk was gaan wonen naast het ouderlijke huis.

Deze zoon had van zijn vader het kosterschap overgenomen in 1882, en was op 9 mei 1889 gehuwd met de vrouwelijke postontvanger van Zedelgem, Ludovica Hoste. Zoals hierboven al gezegd, werd hij in 1908 ook gemeentesecretaris.

Intussen kocht hij in 1893 voor 3.000 fr van de gemeente het lege postlokaal aan, dat was opgetrokken op grond van de gemeenteschool. Hij liet dit postlokaal verbouwen tot een volledige woning en vestigde er zich met zijn gezin (huidige woning Bouba aan de Groenestraat).

In hetzelfde jaar 1893 overleed ook vader August Vyncke, en daarmee "verliet" het laatste lid van de familie Vyncke het aloude kostershuis. Vanaf dan werden de drie woningen in het lange lage

kostershuis alleen nog verhuurd door de familie Vyncke.

In 1900 treffen we in het eerste lage huisje Anna Reubens aan, weduwe van Jan Verleye, en overleden in dit huisje in 1901. Haar inwonende dochter bleef er verder wonen tot in 1905. Zij werd opgevolgd door een echtgescheiden vrouw (allicht toen nog een zeldzaamheid alhier in Zedelgem), Mahieu Philomena, die in 1912 naar Oostende ging wonen.

Het middengedeelte wordt in 1900 bewoond door Jan Meny, timmerman en postbode. Dit laatste beroep oefende hij trouwens uit bij zijn huisbazin, vrouwe Vyncke-Hoste.

De vrouw van Jan Meny, Marie-Ludovica Dezittere, hield in het huisje ook nog een winkeltje.

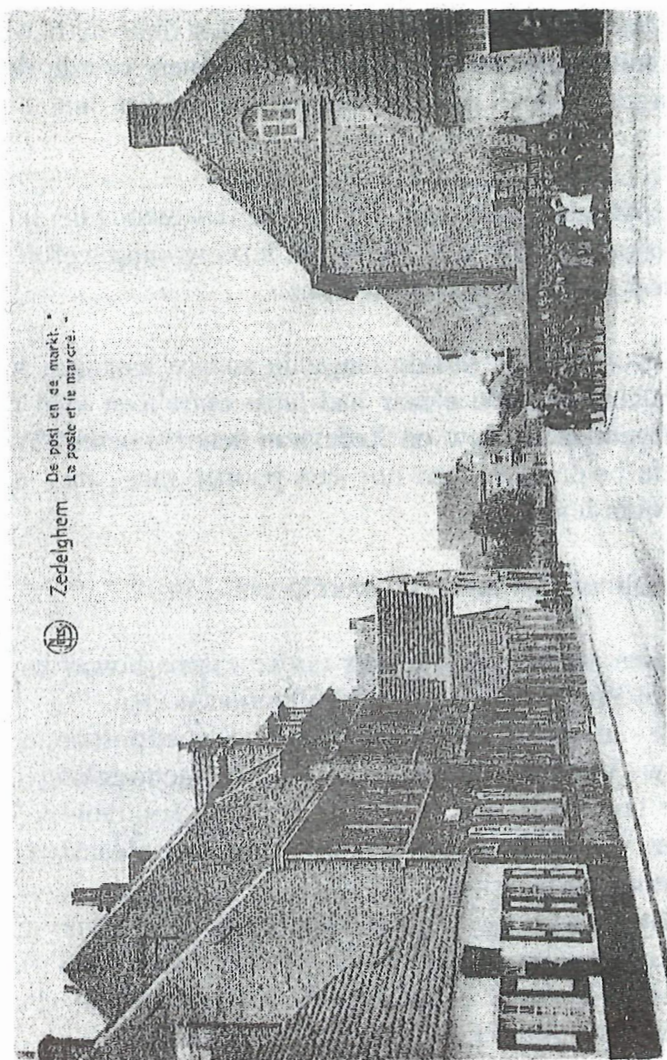
Jan Meny bleef daar wonen tot hij in 1907-1908 de oude herberg Sint-Hubrecht aankocht (hoek van de Sint-Laurentiusstraat en de Snellegemsestraat), die hij liet slopen en vervangen door een nieuwe "bazaar".

Na het vertrek van Jan Meny komt René Misseeuw met zijn echtgenote Adèle Devlieghere het middelste huisje bewonen (zie verder).

Het derde huisje werd na de dood van Louis Lievens in 1903 betrokken door schoenmaker Frédéric Ongenaede met zijn gezin.

Al die tijd lag naast de rij lage huisjes - aan de zijde van de kerk - nog een onbebouwd smal perceel land, dat eveneens toebehoorde aan de familie Vyncke. Via dit perceel werd trouwen toegang genomen tot de achtererven van de drie lage huisjes.

Op dit perceel bouwde de familie Vyncke tussen 1900 en 1910 een nieuwe woning met verdieping en zolder. Die nieuwgebouwde woning paalde dus onmiddellijk aan de rij lage huisjes. Gezien

De post en de markt.
Le poste et le marché.

Zicht op de "markt" omstreeks 1910.
Links: het derde van de huisjes, de nieuwbouw van de familie Vyncke,
en het huis Berquin.

hierdoor de toegang tot de achterliggende erven van de huisjes werd afgesloten, werd een poortje met doorgang aangebracht. Deze doorgang mocht niet alleen gebruikt worden door de bewoners van dit nieuwe huis, maar ook door de bewoners van de drie naastgelegen lage huisjes, om zo toegang te hebben tot hun achtererf.

De eerste geregistreerde bewoner van het nieuwgebouwde huis was Hector Vergauwe, die een tijdje in deze woning verbleef alvorens verderop in de straat te gaan wonen.

De nieuwgebouwde woning paalde langs de andere kant aan het herenhuis dat notaris Berquin aldaar had laten optrekken toen hij einde van de negentiende eeuw op Zedelgem was benoemd. Wel was er tussen de beide woningen nog een poortje met gang, dat bij het huis Berquin hoorde.

In die situatie gaan we dus de eerste wereldoorlog in.

Na de oorlog zien we in 1921 in het eerste kleine huisje voor (zeer ?) korte tijd Prosper Desnick en zijn familie wonen.

Prosper Desnick - afkomstig van Koekelare - nam het postkantoor over van vrouw Vyncke, en ging ook in de nieuwgebouwde woning van de familie wonen, naast de lage huisjes. Hij hield deze woning dus van de familie Vyncke in huur, en aldaar werd ook het postkantoor heringericht.

In afwachting dat hij deze woning kon betrekken, verbleef hij dus in het eerste kleine huisje. Heer Desnick was gehuwd met Maria-Theresia De Schoolmeester, en ze hadden één dochter Martha, die later zal huwen met Remi Claeys, maar zeer vroeg zou overlijden.

Met het gezin was ook een inwonende meid meegekomen uit Koekelare, Leonie De Putter. Zij zou iedereen overleven en in

oktober 1951 naar haar streek terugkeren.

Nadat de familie Desnick verhuisd was naar de nieuwgebouwde woning van de familie Vyncke naast de lage huisjes, kreeg het eerste kleine huisje zijn laatste bewoner. Het betrof Adolf Devlieghere, kleermaker en ongehuwde broer van de buurvrouw Adèle Devlieghere (zie verder). Hij bleef daar wonen tot aan zijn dood op 26 juli 1947.

Het middelste kleine huisje werd dus bewoond door René Misseeuw en zijn echtgenote Adèle Devlieghere. René was klompenmaker en zijn vrouw hield een kruideniers- en textielwinkel. Ze hadden twee dochters, Zoë en Magdalena. Zoë was een tijdlang huishoudsters bij koster Honoré Vyncke.

Het derde kleine huisje werd dan bewoond door schoenmaker Frédéricq Ongenaede en later door zijn zoon Edmond en diens vrouw Irma Ryngaert. Edmond Ongenaede was schoenmaker en postbode. Het postkantoor was trouwens naast zijn deur gevestigd. Het gezin had twee kinderen: Andrea en André.

Naast de drie lage huisjes was er dus de veel later gebouwde woning met verdieping. Die was onmiddellijk na de eerste wereldoorlog betrokken door de familie Vannieuwenhuyze, waarvan de bevolkingsregisters vermelden dat het ging om vluchtelingen uit Honfleur (Normandië). Nadien werd de woning betrokken door de familie Desnick, die er trouwens de laatste bewoners van zouden zijn.

Van Andrea Ongenaede, die met haar vader tot in 1939 het derde lage huisje bewoonde, konden we een goed beeld krijgen van de toestand van de huizen Vyncke in de dertiger jaren.

De drie lage huisjes gaven langs achteren allemaal uit op een gemeenschappelijke koer, aangelegd in kasseien. Aan de overzijde van de koer lagen de bijgebouwen, die wel per huisje waren opgetrokken.

Zo was er voor elke woning een W.C. in de bijgebouwen. Het middelste huisje had de meeste bijgebouwen met een washuis, een werkwinkel (waar de klompen van René Misseeuw werden gemaakt), een schuurtje en nog hokken voor huisdieren. Het derde huisje had een washuis en enkele kleine hokken.

Achter de bijgebouwen was er voor elk van de huisjes een groentetuin, van elkaar gescheiden door een doornhaag.

Dat de drie huisjes uit hetzelfde pand voortkwamen zag men niet alleen aan de gemeenschappelijke koer, maar ook door het feit dat er bijv. maar één regenput was, waarvan het tweede en het derde huisje via een pomp water kregen. Het eerste huisje had geen pomp.

Wanneer men het middelste huisje - bewoond door René Misseeuw - binnenkwam, stond men onmiddellijk in de kruidenierswinkel gehouden door zijn echtgenote. Rechts was er een deur waardoor men in de woonkamer kwam. Rechts naast de woonkamer was er een tweede kamer, dienstig voor de textielhandel en waar er vooral stoffen waren opgeslagen. Moeder en vooral de dochters naaiden en men kon er textielwaren kopen. Tegen de achterkoer aan lagen dan de achterkeuken en de voutekamer boven de kelder. De trap naar de voutekamer was op een valdeur die toegang gaf tot de kelder, gemaakt. Daarnaast bevond zich de trap naar de zolder.

In het derde huisje, bewoond door Edmond Ongenaede, kwam men binnen in de gang. Rechts lag de schoenwinkel die met twee

vensters op de straat uitgaf. Daarachter lag een achterkeuken, alwaar vader Ongenaede schoenen herstelde. Links van de gang lag de woonplaats die met één venster uitgaf op de straat. Verder was er op de benedenverdieping nog een kleine slaapkamer en ook een voutekamer met eronder de kelder. Boven op zolder waren twee mansardekamers ingericht.

Het geheel van de drie huisjes was volledig afgescheiden van de later gebouwde woning met verdieping, gehuurd door de familie Desnick. Wel mochten de bewoners van de drie kleine huisjes via de poort in de woning Desnick toegang nemen tot hun erven. Daarvoor was er trouwens ook een opening in de afscheiding tussen de woning "Desnick" en de erven van de drie lage huisjes.

Na het overlijden op 27 maart 1931 van Ludovica Hoste, echtgenote van Honoré Vyncke, kwam het tussen vader en kinderen tot een verdeling, doorgevoerd bij akte, verleden voor notaris Lootens te Zedelgem op 11 november 1932. Daarbij verwierf de zoon Aimé Vyncke o.a. de drie lage huisjes, terwijl de dochter Maria Vyncke het aanpalende recentere woonhuis bekwam, bewoond door de familie Desnick.

Eerst werd het vruchtgebruik op de erfgoederen nog voorbehouden aan vader Honoré Vyncke, maar na diens overlijden op 21 augustus 1935, kwamen de goederen in volle eigendom toe aan de genoemde kinderen Vyncke.

In 1939 kwam nu het derde lage huisje leeg te staan, gezien Edmond Ongenaede met zijn gezin verhuisde naar de Sint-Laurentiusstraat (huidige woning Robert Van Steelant).

Het was dan ook op dit leegstaande huisje dat het gemeentebestuur in 1939 zijn oog liet vallen om eventueel aldaar een gemeentehuis in te richten.

De gemeente wil kopen.

De gedachte om dit huisje aan te kopen, kwam zeker van burgemeester Berquin. Dit was trouwens niet zo verwonderlijk, want de burgemeester woonde zelf bijna naast het beoogde huisje in de woning, opgetrokken door zijn vader (zie hierboven).

De burgemeester legde zijn plan voor aan de leden van zijn meerderheidsfractie in de gemeenteraad en hij bekwam groen licht.

Hierop nam Joseph Berquin contact met de eigenaar Aimé Vyncke. Deze was op dat ogenblik juist verhuisd van Rijsel, alwaar hij eerst woonachtig was, naar Kortrijk. Gepolst werd welke aankoopprijs Aimé Vyncke voor het huisje wilde bekomen. Deze stelde aanvankelijk een prijs van 50.000 fr voorop, die hij echter nadien tot 42.500 fr verlaagde. Ook dat vond de burgemeester echter nog te hoog, en uiteindelijk werd een prijs van 38.000 fr overeengekomen.

Voor deze prijs zou de gemeente dus de woning kopen, met het aanpalende gedeelte van de achtergelegen koer en tuin, groot in totaal 420 m².

De aankoop werd in zitting van 327 december 1939 voor de gemeenteraad gebracht. Uiteindelijk verklaarden vijf leden van de raad (op negen) zich akkoord met deze aankoop, zodat in principe de beslissing genomen was.

(wordt vervolgd)